

INTELLECTUELE FAMILIESORES

DIT NAJAAR SPELEN JACQUELINE BLOM EN TIBOR LUKÁCS IN DE EERSTE NEDERLANDSE BEWERKING VAN *IHO*, EEN THEATERVERTOORSTELLING VAN DE BEKENDE AMERIKAANSE TONEELSCHRIJVER TONY KUSHNER. *IHO* GAAT OVER HOMOSEKSUALITEIT, MAAR OOK OVER EEN BOEL ANDERE THEMA'S. "JE ZULT OP NIVEAU WORDEN UITGEDAAGD."

TEKST: MAARTEN DALLINGA | FOTOGRAFIE: NO CANDY

GEÏNSPIREERD GERAAKT?

Tibor en Jacqueline scheppen in twee speciale video's een beeld wat je nog meer bij *iHo* kunt verwachten. Dat wil je écht niet missen.

WWW.WINQ.NL/OOSTPOOL

D

e vele terrassen aan de Rijnkade in Arnhem zijn nog leeg, op deze zonnige maandagochtend in augustus. Om de hoek is de repetitieruimte van toneelgroep Oostpool, waar Jacqueline Blom (56) en Tibor Lukács (39) de laatste weken veel te vinden zijn. Vandaag hebben ze opnieuw een repetitiedag, en dat betekent: urenlang binnen zitten. Daarom willen ze graag nog even van de zon genieten. We zoeken een plekje met mooi uitzicht over de Nederrijn. Blom bestelt een cappuccino, Lukács een kop thee.

Beiden zijn opgewekt en hartelijk. Ze lachen veel en vertellen met plezier over het theaterstuk waar ze vanaf eind september samen in zullen spelen. Het is een werk van de bekende Amerikaanse toneelschrijver Tony Kushner (bij het grote publiek vooral bekend van *Angels in America*, over de aidsepidemie in de jaren tachtig), onder regie van Marcus Azzini. Hier komt de titel: *The Intelligent Homosexual's Guide to Capitalism and Socialism with a Key to the Scriptures*, kortweg *iHo*.

Dat zijn veertien woorden. Hebben jullie eerder in een stuk gespeeld met zo'n lange naam?

Blom: "Nee, volgens mij niet. Maar ik weet 'm inmiddels uit mijn hoofd en het zegt me nu ook wat. Ik weet nu wat de schrijver er allemaal mee bedoelt."

Als je alleen de titel ziet, zou je kunnen denken dat het een heel elitaire en ingewikkelde voorstelling is. Blom: "Dat valt wel mee hoor. Een groot gedeelte is makkelijk toegankelijk en gaat over heel herkenbare problematiek. Een tiende of zo gaat wel naar een wat moeilijker niveau. Dat is voor ons ook wel uitdagend en interessant."

Is dat ook waarom jullie graag in dit stuk wilden spelen? Lukács: "Ik vind Tony Kushner echt heel erg goed. Dat was het voornaamste." Blom: "Als je de tekst alleen maar enigszins goed zegt, dan gebeurt er al wat. Dan wordt er een wereld opgeroepen en je voelt meteen spanningen tussen de personages."

Zoals de lange titel al doet vermoeden, gaat de voorstelling over van alles. Blom zegt dat er niet één thema is dat boven alles uitstijgt: "De titel is niet voor niets zo idioot lang, er wordt van alles aangestipt. En dat is een grote rijkdom." Lukács durft er toch iets uit te lichten: "Alle tien de personages willen ergens bij horen, ze zoeken houvast. Dat is een groot thema." *iHo* gaat over een Italiaans-Amerikaanse migrantenfamilie en de voorstelling centreert zich rondom Gus Marcantonio (gespeeld door Hans Dagelet), een voormalige havenarbeider en communist. Hij woont al zijn hele leven in een achterstandsbuurt in Brooklyn. In het gezelschap van hun (ex-)partners gaan de familieleden, met heel verschillende overtuigingen, in Gus' woning de ene na de andere verbale confrontatie aan. Ze worstelen met zichzelf en met elkaar. Felle discussies en betogen volgen elkaar in rap tempo op, over wereldproblematieken maar ook over persoonlijke zaken, waarbij de personages nauwelijks naar elkaar lijken te luisteren.

Jacqueline, jij speelt Clio, de zus van Gus. Wat voor een type is dat? "Clio is geboren in de jaren veertig en daarmee een vroege babyboomer. Veel mensen

"IK GELOOF NIET DAT IK HIER VOOR DE LOLLIGHEID BEN"

TIBOR LUKÁCS

Tibor Lukács (Leidschendam, 5 januari 1978) studeerde af aan de toneelschool in Maastricht. Hij is bij het grote publiek vooral bekend van de film *Hartenstrijd* en de televisieserie *Nieuwe bureu*. In januari start het derde seizoen van deze RTL-serie. Lukács was onder meer verbonden aan het Noord Nederlands Toneel en NTGent, en speelde eerder ook al bij Oostpool. Hij is getrouwd met actrice Hadewych Minis en ze hebben twee kinderen.

TIBOR
TRUI: MINIMUM VIA
NUMBER NINE

JACQUELINE BLOM

Jacqueline Blom (Oegstgeest, 16 april 1961) studeerde eveneens af aan de toneelschool in Maastricht. Ze is bekend van televisieseries als *Penoza*, *Oud geld*, *Volgens Jacqueline* en *Loenatik*. Ook speelde Blom toneel bij gezelschappen als het Ro Theater en het Nationale Toneel. In 2013 en 2014 vertolkte zij de rol van koningin Wilhelmina in de musical *Soldaat van Oranje*. Ze is getrouwd met landschapsarchitect Adriaan Geuze, samen hebben zij drie kinderen.

JACQUELINE
RING: LYPPENS
BLOUSE: MODSTRÖM VIA
NUMBER NINE

JACQUELINE
BLOUSE: GSUS

TIBOR
POLO: RIVER ISLAND

van die generatie hebben duidelijke idealen, maar zij heeft er daadwerkelijk naar geleefd, en doet dat nog. Clio wil de maatschappij mooier maken. Ze heeft daarom in een verzetsbeweging gezeten in Zuid-Amerika en werkt bij de armen. En daarbij heeft ze veel theoretische kennis, dat vind ik interessant.”

Clio is een voormalige non en maoïst, en houdt zich in *iHo* weer vooral bezig met het christendom. Is dat voor jou extra interessant, als domineesdochter? “Ik vind geloof altijd wel interessant, maar ik weet niet of dat iets te maken heeft met mijn vader. Ik ben trouwens een ongelovige domineesdochter. Daardoor moet ik best wel moeite doen om me in Clio te kunnen verplaatsen, zij staat ver van mijzelf af. Clio gaat voor één leer, zelf denk ik juist in nuances.”

Lukács: “Zij is inderdaad best wel extreem.”
Blom: “Ja, en Clio is ook een veteraan. Zij zat bij Lich-tend Pad, een communistische guerrillabeweging in Peru, die gruwelijke dingen heeft gedaan. Clio is bij executies geweest. Dat doet iets met je.”

Hoe probeer je dat zo goed mogelijk over te brengen? Blom, lachend: “Dat weet ik nog niet. Al spelend ben ik aan het zoeken. In zo’n creatief proces stop je heel veel in je hoofd en dan ineens: ploep, komt er iets. Zo dacht ik vanochtend in de trein opeens: volgens mij moet ik haar heel humorloos spelen. Ik geloof niet dat ik hier voor de lolligheid ben.”

Doe je zelf ook research om het personage Clio je nog meer eigen te maken? “Ja, absoluut. Ik heb op internet bijvoorbeeld informatie opgezocht over de kenmerken van een posttraumatische stressstoornis. Zoiets kan helpen.”
Lukács: “We zitten nu alle eigenschappen en intenties van onze personages uit te pluizen, anders red je het niet. Het is niet zo dat als je de tekst goed kent, je het stuk even weg kunt spelen.”

Tibor, jij speelt V, een laagopgeleide aannemer en de zoon van Gus. Kan jouw personage de intellectuele woordenstrijd van de anderen wel volgen? “Tot op zekere hoogte, ik snap zeker niet alles. Mijn vader, Gus, zegt dat hij mij beschermd heeft tegen al die revolutionaire uitspraken van mijn familieleden. Feitelijk is mij kennis onthouden. Ik ben een nakomertje en mijn moeder stierf bij mijn geboorte, misschien heeft dat ermee te maken. Dat ik een beetje het zwarte schaap ben.”

“HET IS NIET ZO DAT ALS JE DE TEKST GOED KENT, JE HET STUK EVEN WEG KUNT SPELEN”

Waarom heb juist jij deze rol gekregen? “Dat weet ik eigenlijk niet zo goed, misschien heb ik de uitstraling van een aannemer, haha. Het is in ieder geval zo dat ik mijzelf wel een beetje herken in V. Ik zat eerst op het gymnasium en uiteindelijk werd het havo. Mijn vader was niet teleurgesteld, maar had wel op ‘meer’ gehoopt. Hij is een gepensioneerde jurist en had heel erg graag gezien dat ik ook rechten zou gaan studeren. Maar, toen ik na de havo bij een kledingwinkel terecht kwam omdat ik nog niet wist wat ik wilde gaan doen met mijn leven, was hij toch trots. Hij werkte bij het ministerie van Justitie en kwam tijdens de lunch vaak gedag zeggen, bijvoorbeeld samen met oud-minister Ernst Hirsch Ballin. Dan zei hij: ‘Dát is mijn zoon!’ Heel trots stond ik daar dan 24 keer dezelfde spijkerbroek te vouwen.”

Wat vindt je vader ervan dat je nu zo succesvol bent als acteur? “Hij vindt dat leuk, maar helaas kan hij niet meer komen kijken. Drie jaar geleden kreeg hij een herseninfarct en sindsdien zit hij in een verzorgingshuis. Wel volgt hij mij in de krant en zo. Hij houdt zeker nog in de gaten wat ik doe.”

Hoe is het eigenlijk voor jullie om in interviews over dit soort persoonlijke dingen te praten? Lukács: “Het verhaal over mijn vader heeft te maken met de rol die ik in *iHo* ga spelen. Maar soms krijg je ook vragen van het niveau: ‘Hoe is het nou thuis?’ Dan denk ik wel: waar gaat het over?”
Blom: “Ik heb al twee keer meegemaakt dat van die vrouwenbladen een interview met mij niet wilden publiceren, omdat ze vonden dat ik niet genoeg persoonlijke dingen zei. Dat vond ik raar, echt onzin. Hou eens op zeg.”

Goed, terug naar *iHo*. In de voorstelling speelt homoseksualiteit ook een grote rol. Pill, een homoseksuele geschiedenisleraar (gespeeld door Rick Paul van Mulligen, bekend van *Adam - E.V.A.*) heeft een affaire met een jonge gay escort. Zijn partner vindt dat maar niks. “Pill is seksverslaafd en verliefd op

die payboy”, vertelt Blom. “Hij heeft al veel geld aan hem uitgegeven. En op een gegeven moment wil Pill dat ze met z’n drieën gaan wonen. Maar dat ziet zijn partner totaal niet zitten. Er komt dus veel homoseksuele problematiek naar voren.”

Ja, is dit typische homoseksuele ‘problematiek’?

Blom: “Dat denk ik wel, ja. Ik herken het uit mijn naaste omgeving. Vreemdgaan wordt er heel anders beleefd. Dat is toegestaan en niet zo’n groot probleem. Afspraken zijn anders dan in heterorelaties. Het stuk gaat deels over de conflicten die daaruit kunnen voortkomen.”

Lukács: “Pill en zijn partner zijn beiden rond de vijftig. Dat betekent dat zij hun leven niet meer zo makkelijk een andere richting op kunnen sturen. Dat maakt deze verhaallijn ook universeel. Als deze mannen elkaar loslaten, wordt het ingewikkeld. Dan ligt de eenzaamheid op de loer. Daar zullen veel mensen

zich denk ik in herkennen. Alle personages hebben trouwens op de een of andere manier last van eenzaamheid of angst daarvoor.”

De voorstelling start met de uitgesproken doodswens van Gus, de vader van V. Eerder heeft hij al een zelfmoordpoging gedaan. Gus heeft alzheimer, maar blijkt ook teleurgesteld te zijn in Amerika, de politiek, het leven, de mensen om zich heen en vooral in zichzelf. De wereld die hij als communist altijd wenste, is er niet gekomen. Alles lijkt voor niets geweest en het leven zinloos.

Een heftig thema, zelfdoding. Blom: “Ja, maar het is natuurlijk ook een heel groot onderwerp nu, de zelfverkozen dood. Het publiek wordt er behoorlijk over aan het denken gezet.”

Geldt dat voor jullie zelf ook? Blom: “Mijn opvat-

**“VREEMDGAAN
WORDT DOOR
HOMO’S HEEL
ANDERS BELEefd.
DAT IS NIET
ZO’N GROOT
PROBLEEM”**

tingen hierover zijn door *iHo* niet veranderd. Dat mensen uit het leven willen stappen kon ik altijd al goed begrijpen. Als je de aftakeling ziet die je te wachten staat door het ouder worden. Die Gus is ook wat ouder hè, 72. Ik hoop eerlijk gezegd wel dat euthanasie makkelijker wordt, dat je niet jarenlang in een stoel hoeft te kwijlen.”

Jacqueline, in eerdere interviews zei je dat je ook zelf scenario’s wilde gaan schrijven. Hoe staat het daarmee? “Goed! Ik ben bezig met een televisieserie en een Telefilm. Wel is het allemaal nog onzeker. Beide producties gaan in ieder geval over maatschappelijke thema’s. Ik wil laten zien hoe structuren in de samenleving in elkaar zitten, dat vind ik ook een taak van drama. Doordat iets gedramatiseerd wordt, leer je vaak beter begrijpen hoe iets werkt.”

Je bent ook genomineerd voor de toneelprijs Theo

d’Or, voor je rol in *Ondertussen in Casablanca*. Wat betekent deze nominatie voor je? “Het is heel erg leuk. Ik heb veel fijne reacties gekregen en dat doet de ziel en het hart goed. Of ik zoiets nodig heb? Nee hoor, maar van die waardering word ik wel rustig. Het is wel een vette prijs.”

Blom kijkt op haar telefoon en zegt dat ze moeten gaan. De repetitie wacht, er moet nog veel gesleuteld worden. Hopen ze, tot slot, dat het publiek van *iHo* straks met een bepaalde gedachte de zaal uitloopt? “Ik denk dat je heel veel materiaal hebt om over na te praten”, zegt Blom enthousiast. “Je zult op niveau worden uitgedaagd.” ■

KIJK VOOR DE SPEELLIJST VAN *iHo* OP
WWW.TONEELGROEPOOSTPOOL.NL. EN CHECK
WWW.WINQ.NL/OOSTPOOL VOOR DE VIDEO DIE WE MET
JACQUELINE BLOM EN TIBOR LUKÁCS MAAKTEN.

FOTOGRAFIE: MALOU VAN BREEVOORT © NO CANDY | STYLING: JUAN VELAZQUEZ CACERES
HAAR EN MAKE-UP: AMBER WEIJERS | ASSISTENT HAAR EN MAKE-UP: SOPHIE THEENAART